

SOCIAAL RECHT IN ESSENTIE

IN ESSENTIE

SOCIAAL RECHT IN ESSENTIE

DIRK HEYLEN
IVO VERREYNT

Vijfde editie

 intersentia
Antwerpen – Cambridge

Sociaal recht in essentie, vijfde editie
Dirk Heylen en Ivo Verreyt

© 2017 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Omslagfoto: © Nastco – iStockphoto

ISBN 978-94-000-0823-6
D/2017/7849/87
NUR **163** / 825

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

INHOUD

DEEL 1.

INLEIDING

VOORAF	3
--------------	---

HOOFDSTUK 1.

WAT IS ‘SOCIALE WETGEVING’ EIGENLIJK?	5
---	---

HOOFDSTUK 2.

BRONNEN VAN SOCIALE WETGEVING	9
-------------------------------------	---

1. Internationale rechtsbronnen	9
1.1. Bilaterale verdragen	9
1.2. Multilaterale verdragen en instellingen	9
1.2.1. De Internationale Arbeidsorganisatie	9
1.2.2. De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	11
1.2.3. De Raad van Europa	11
1.2.4. De Internationale Vereniging voor de Sociale Zekerheid	12
1.2.5. De Benelux Economische Unie	12
1.2.6. De Europese Unie	13
2. Nationale rechtsbronnen	14
2.1. Sociale grondrechten	14
2.2. Sociale rechtsbronnen	15
2.3. Hiërarchie van de nationale rechtsbronnen	16

DEEL 2.

ARBEIDSRECHT

HOOFDSTUK 1.

ALGEMENE BEPALINGEN VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMSTENWET VAN 3 JULI 1978.	21
---	----

Vooraf	21
--------------	----

1. Toepassingsgebied van de Arbeidsovereenkomstenwet	21
--	----

1.1.	Wat is een arbeidsovereenkomst?	21
1.2.	Het ondergeschikte verband	23
1.2.1.	Algemeen	23
1.2.2.	Schijnzelfstandigen – Pseudowerknemers	23
1.2.3.	Samengaan van een arbeidsovereenkomst met een aannemings- of zelfstandigenovereenkomst	24
1.3.	Toepassingsgebied van de Arbeidsovereenkomstenwet	25
2.	Het aangaan van de arbeidsovereenkomst	26
2.1.	Geldigheidsvereisten	26
2.1.1.	Bekwaamheid	26
2.1.2.	Toestemming	27
2.1.2.1.	Geweld	27
2.1.2.2.	Dwaling	27
2.1.2.3.	Bedrog	27
2.1.3.	Voorwerp en oorzaak	28
2.1.4.	Gevolgen	29
2.2.	Vormvereisten van de arbeidsovereenkomst	29
3.	Soorten arbeidsovereenkomsten	30
3.1.	Soorten naargelang de beoogde arbeid	30
3.1.1.	Werklieden	30
3.1.2.	Bedienden	30
3.1.3.	Handelsvertegenwoordigers	31
3.1.4.	Dienstboden	31
3.1.5.	Studenten	31
3.1.6.	Huisarbeid	32
3.2.	Soorten naargelang de duur van de overeenkomst	32
3.2.1.	De arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd	32
3.2.2.	De arbeidsovereenkomst voor een bepaalde tijd	33
3.2.2.1.	Onderscheid tussen overeenkomsten van onbepaalde en bepaalde tijd	33
3.2.2.2.	Opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor een bepaalde tijd	33
3.2.2.3.	Afwijking van het principiële verbod om opeenvol- gende arbeidsovereenkomsten voor een bepaalde tijd te sluiten	34
3.2.2.4.	Algemeen beginsel van non-discriminatie ten gunste van werknemers met een overeenkomst voor be- paalde tijd	34
3.2.3.	De arbeidsovereenkomst voor duidelijk omschreven werk	35
3.2.4.	De vervangingsovereenkomst	35

3.3.	Soorten naargelang de omvang van het werk	36
3.3.1.	Voltijdse arbeidsovereenkomst	36
3.3.2.	Arbeidsovereenkomst voor deeltijdse arbeid.	36
3.3.2.1.	Geschrift.	37
3.3.2.2.	De arbeidsregeling	38
3.3.2.3.	Het werkrooster	38
3.3.2.4.	Minimumgrenzen van de arbeidsduur.	38
3.3.2.5.	Bekendmaking van variabele werkroosters	39
3.3.2.6.	Voorrang bij het overstappen naar een voltijdse betrekking	39
3.3.2.7.	Non-discriminatie ten gunste van deeltijdse werk- nemers	40
3.3.2.8.	Rechten deeltijdse werknemer versus voltijdse werknemer	40
3.4.	Soorten naargelang de wijze waarop de overeenkomst werd gesloten	41
3.4.1.	Mondelinge en schriftelijke arbeidsovereenkomsten.	42
3.4.2.	Elektronische arbeidsovereenkomsten.	42

HOOFDSTUK 2.

INHOUD VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMST.	43
--	----

Vooraf	43
------------------	----

1.	Het dwingende karakter van de Arbeidsovereenkomstenwet	43
1.1.	Dwingend recht, suppletoire bepalingen en openbare orde	43
1.2.	Artikel 6 van de Arbeidsovereenkomstenwet	44
2.	Het proefbeding	45
3.	Het concurrentiebeding.	45
3.1.	Concurrentie.	45
3.2.	Wat is een concurrentiebeding?	46
3.3.	Gewoon concurrentiebeding voor arbeiders en bedienden	46
3.3.1.	Jaarloongrens	47
3.3.2.	Beperking tot soortgelijke activiteiten	48
3.3.3.	Geografische beperking	48
3.3.4.	Beperking in de tijd	48
3.3.5.	Forfaitaire vergoeding.	49
3.3.6.	Vormvereisten.	49
3.3.7.	Sanctie	49
3.3.8.	Wanneer moet een concurrentiebeding toegepast worden?	49
3.3.9.	Schadevergoeding bij overtreding van het concurrentiebeding.	50

3.4.	Afwijkend concurrentiebeding voor sommige bedienden	50
3.5.	Het concurrentiebeding voor handelsvertegenwoordigers.....	51
4.	Het scholingsbeding.....	51
4.1.	Wat is een scholingsbeding?.....	51
4.2.	Voorwaarden voor een geldig scholingsbeding	52

HOOFDSTUK 3.

UITVOERING VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMST.....	55
--	----

Vooraf	55
--------------	----

1.	Verplichtingen van beide partijen	55
1.1.	De goede trouw in de uitvoering van de arbeidsovereenkomst.....	55
1.2.	Wederzijdse eerbied en achting.....	55
1.3.	Psychosociale risico's op het werk.....	56
1.4.	Privacy van de werknemer versus controlerecht van de werkgever.....	58
1.4.1.	Beperking van het controlerecht door de werkgever	58
1.4.2.	Waarde van onrechtmatig verkregen bewijsmateriaal.....	61
2.	Verplichtingen van de werknemer	62
2.1.	Arbeid verrichten.....	62
2.2.	Bevelen en instructies	62
2.3.	Veiligheid	63
2.4.	Arbeidsgereedschap.....	63
2.5.	Concurrentie.....	63
3.	Verplichtingen van de werkgever	64
3.1.	Arbeid verschaffen.....	64
3.2.	Hulp	64
3.3.	Veiligheid en gezondheid	65
3.4.	Loon.....	65
3.5.	Huisvesting en voeding.....	65
3.6.	Geloofsplichten en burgerlijke plichten	65
3.7.	Onthaal	65
3.8.	Arbeidsgereedschap.....	66
3.9.	Documenten	66
4.	Aansprakelijkheid van de partijen	66
4.1.	Aansprakelijkheid van de werkgever	66
4.2.	Aansprakelijkheid van de werknemer	66

HOOFDSTUK 4.	
SCHORSING VAN DE UITVOERING VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMST . . .	69
1. Het begrip schorsing.	69
2. Overmacht	71
2.1. Begrip.	71
2.2. Gevolgen	71
2.3. Recht op werkloosheidsuitkeringen	72
3. Het gewaarborgd dagloon	72
3.1. Met vertraging of niet op het werk aankomen	72
3.2. De arbeid niet kunnen beginnen of voortzetten.	73
4. Arbeidsongeschiktheid	73
4.1. Schorsing	73
4.2. Verplichtingen van de werknemer	74
4.2.1. Meldingsplicht	74
4.2.2. Geneeskundig getuigschrift	74
4.3. Controle door de werkgever.	75
4.4. Betwistingen van medische aard.	77
4.5. Gewaarborgd loon	77
4.5.1. Algemeen.	77
4.5.2. Gewaarborgd dagloon (art. 27 WAO) en gewaarborgd loon bij arbeidsongeschiktheid.	78
4.5.3. Uitsluiting	78
4.5.4. Recht van verhaal tegen de aansprakelijke derde	78
4.6. Het bedrag van het gewaarborgd loon	78
4.6.1. De regeling voor werklieden (WAO en cao nr. 12bis)	79
4.6.1.1. Carendag	79
4.6.1.2. Periode en bedrag.	79
4.6.1.3. Anciënniteitsvoorwaarde	82
4.6.1.4. Hervallen	82
4.6.1.5. Gewaarborgd loon bij arbeidsongeval of beroepsziekte.	83
4.6.2. De regeling voor bedienden	84
4.6.2.1. Algemeen stelsel	84
4.6.2.2. Bedienden die de regeling voor werklieden volgen.	84
4.6.2.3. Gewaarborgd loon bij arbeidsongeval of beroepsziekte.	85
4.6.3. Overzicht van het gewaarborgd loon bij ziekte	85
4.7. Re-integratietraject voor langdurig zieke werknemers	85
4.7.1. Re-integratietraject voor arbeidsongeschikte werknemers (KB van 28 oktober 2016)	86
4.7.2. Re-integratietraject voor arbeidsongeschikte werknemers zonder arbeidsovereenkomst (KB 8 november 2016).	88

5.	Jaarlijkse vakantie	89
6.	Zwangerschaps- en bevallingsrust	89
6.1.	Periode van schorsing	89
6.2.	Overdracht van bevallingsverlof	90
6.3.	Verlenging van de postnatale rust.	90
6.3.1.	Verlenging wegens ziekte van de werknemster in de prenatale periode ('moeilijke bevallingen')	90
6.3.2.	Verlenging wegens hospitalisatie kind	91
6.4.	Schematisch overzicht zwangerschapsrust	91
6.5.	Uitkeringen tijdens het moederschapsverlof	92
6.6.	Bescherming tegen ontslag.	92
6.7.	Zwangerschapsonderzoeken	92
6.8.	Borstvoedingspauzes.	93
6.9.	Borstvoedingsverlof.	94
7.	Kort verzuim (of ook: klein verlet)	95
7.1.	Algemene principes	95
7.2.	Lijst van de gebeurtenissen.	95
7.3.	Geboorteverlof	99
7.4.	Adoptieverlof	99
7.5.	Recht op afwezigheid voor pleegouders	99
8.	Loopbaanonderbreking en tijdskrediet.	100
8.1.	Algemeen.	100
8.2.	Cao nr. 103: gemotiveerd tijdskrediet	101
8.3.	Cao nr. 103: landingsbaan voor 55-plussers	102
8.4.	Uitkeringen.	103
8.4.1.	Voor gemotiveerd tijdskrediet	103
8.4.2.	Voor landingsbanen.	103
8.5.	Bescherming tegen ontslag.	104
8.6.	Thematische verloven	104
8.6.1.	Ouderschapsverlof	104
8.6.2.	Palliatief verlof	105
8.6.3.	Verzorgingsverlof voor zwaar zieke gezins- of familieleden.	106
9.	Verlof om dwingende redenen	106
10.	Andere schorsingen	107

HOOFDSTUK 5.

JAARLIJKSE VAKANTIE.	109
------------------------------	-----

1.	Algemene principes	109
2.	De vakantieduur voor arbeiders.	110

3.	Duur van de vakantie voor bedienden	113
4.	Met arbeid gelijkgestelde dagen	114
5.	Spelregels bij het nemen van de vakantie	115
6.	Het vakantiegeld voor arbeiders	117
6.1.	Algemeen	117
6.2.	Het bedrag van het vakantiegeld	117
7.	Het vakantiegeld voor bedienden	119
7.1.	Vakantiegeld voor bedienden wanneer zij bij hun werkgever vakantie nemen	119
7.2.	Het vertrekvakantiegeld voor bedienden	121
7.3.	Verrekening bij de nieuwe werkgever	122
7.4.	Voorbeelden	122
7.4.1.	Bedienden die in het vakantiedienstjaar en het vakantiejaar bij dezelfde werkgever in dezelfde arbeidsregeling werkten	122
7.4.1.1.	Bedienden met een vaste maandwedde	122
7.4.1.2.	Bedienden met een variabele maandwedde	123
7.4.1.3.	Bedienden met een vaste en een variabele maandwedde	124
7.4.2.	Vertrekvakantiegeld en verrekening bij het vertrekvakantiegeld bij een nieuwe werkgever	125
8.	Jeugdvakantie en seniorvakantie	127
8.1.	Jeugdvakantie	127
8.2.	Seniorvakantie	129
9.	Aanvullende vakantie	130
9.1.	Europa stelt België in gebreke	130
9.2.	Wie heeft er nu recht op aanvullende vakantie?	130
9.3.	Hoe kan een werknemer gebruik maken van de aanvullende vakantie? ..	130
9.4.	Aantal dagen aanvullende vakantie	131
9.5.	Welk vakantiegeld krijgt de werknemer?	132
9.6.	Nog werk op de plank voor de Belgische wetgever	132
 HOOFDSTUK 6.		
EINDE VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMST		133
1.	Algemene (civielrechtelijke) wijzen van beëindiging	134
2.	Wederzijdse toestemming	134
3.	Overmacht	135
4.	Ontbindend beding	136
5.	Afloop van de termijn of voltooiing van het afgesproken werk	138
6.	Overlijden van een van de partijen	139

7.	Arbeidsrechtelijke wijzen van beëindiging: ‘ontslag’ en ‘opzeg’	140
7.1.	Algemeen.....	140
7.2.	De opzeg	141
7.2.1.	Algemeen.....	141
7.2.2.	Wijze van kennisgeving van de opzeg	142
7.2.2.1.	Opzeg uitgaande van de werknemer.....	142
7.2.2.2.	Opzeg uitgaande van de werkgever.....	142
7.2.3.	Inhoud.....	143
7.2.4.	Nietigheid van de opzeg	143
7.2.5.	Opzegtermijn	143
7.2.5.1.	Begrip – Wat voorafging aan de Wet Eenheidsstatuut.	143
7.2.5.2.	Aanvang van de termijn	144
7.2.5.3.	Belang van de anciënniteit voor de duur van de opzegtermijn	145
7.2.5.4.	Duur van de opzegtermijn: algemeen	146
7.2.5.5.	Opzegtermijn: algemene regels.....	146
7.2.5.6.	Uitzonderingen op de opzegtermijnen	149
7.2.5.7.	Geen afwijkingen in een cao gesloten in een paritair (sub)comité.....	149
7.2.5.8.	Opzegtermijn in geval van pensioen.....	149
7.2.5.9.	Beëindiging van de arbeidsovereenkomst in geval van arbeidsongeschiktheid	149
7.2.5.10.	Beëindiging van de arbeidsovereenkomst met het oog op een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag.....	151
7.2.5.11.	Overgangsregeling: arbeidsovereenkomsten aangevat vóór 1 januari 2014.....	151
7.2.5.11.1.	Algemeen: berekening in twee stappen ...	151
7.2.5.11.2.	De eerste stap	151
7.2.5.11.3.	De tweede stap.....	154
7.2.5.11.4.	Het optellen van beide resultaten	154
7.2.5.12.	Uitzonderingsregimes voor arbeiders.....	156
7.2.5.13.	Werknemers met verminderde arbeidsprestaties	156
7.2.5.14.	Schorsing van de opzegtermijn	157
7.2.5.14.1.	Algemeen	157
7.2.5.14.2.	Schorsingsoorzaken en invloed op de opzegtermijn	158
7.2.5.15.	Recht op afwezigheid tijdens de opzegtermijn: sollicitatieverlof.....	159

7.2.5.16.	De opzegvergoeding	160
7.2.5.16.1.	Algemeen	160
7.2.5.16.2.	Loon als berekeningsbasis voor de opzegvergoeding	161
8.	Ontslagcompensatievergoeding	163
8.1.	Algemeen	163
8.2.	De ontslagcompensatievergoeding	163
9.	Outplacement	163
9.1.	Algemene regeling	164
9.2.	Outplacement voor werknemers van 45 jaar en ouder	165
10.	Ontslag wegens dringende reden	165
10.1.	Algemeen	165
10.1.1.	Begrip dringende reden	165
10.1.2.	Voorwaarden	166
10.1.2.1.	“Een ernstige tekortkoming”	166
10.1.2.2.	“Die elke professionele samenwerking onmogelijk maakt”	167
10.1.2.3.	“De samenwerking moet onmiddellijk en definitief onmogelijk gemaakt zijn”	167
10.2.	Termijnen	167
10.2.1.	Termijn om tot ontslag over te gaan	167
10.2.2.	Termijn en kennisgeving van de motieven	168
10.2.3.	Bewijs	169
10.2.4.	Vergoedingsregeling	170
10.2.5.	Voorbeelden uit de rechtspraak	170
11.	Motivering van het ontslag en kennelijk onredelijk ontslag	172
11.1.	Algemeen	172
11.2.	Motiveringsplicht	172
11.3.	Kennelijk onredelijk ontslag	173
11.3.1.	Inhoud	173
11.3.2.	Uitzonderingen	173
11.4.	Willekeurig ontslag van arbeiders	174
12.	Onregelmatige beëindiging of verbreking van de arbeidsovereenkomst	174
12.1.	Algemeen	174
12.2.	Opzegvergoeding	176
13.	Bescherming tegen ontslag	177
14.	Rechtsmisbruik bij ontslag	181
14.1.	Algemeen	181
14.2.	Rechtsmisbruik bij ontslag	182
15.	Het ontslag van een arbeidsongeschikte werknemer	183

HOOFDSTUK 7.

DE REGLEMENTERING VAN DE ARBEID	185
Vooraf	185
1. Het arbeidsreglement	185
1.1. Wat is een arbeidsreglement?	185
1.2. Vorm en inhoud.	185
1.2.1. Verplichte bepalingen volgens de wet op het arbeidsreglement ..	186
1.2.1.1. De arbeidstijdregeling	186
1.2.1.2. De arbeid en het loon	186
1.2.1.3. Het einde van de overeenkomst	187
1.2.1.4. De rechten en plichten van het toezichthoudend personeel	187
1.2.1.5. Straffen, boeten en verhaalprocedure	188
1.2.1.6. De veiligheid en de eerste hulp bij ongevallen of EHBO	188
1.2.1.7. Het medisch getuigschrift (attest) bij ziekte	189
1.2.1.8. De medische tussenkomst bij arbeidsongeval	189
1.2.1.9. De organen van medezeggenschap en de syndicale afvaardiging.	189
1.2.1.10. De jaarlijkse vakantie en de betaalde feestdagen.	189
1.2.1.11. De inspectie	189
1.2.1.12. Het onthaal en de aanpassing van de werknemers	190
1.2.1.13. Collectieve arbeidsovereenkomsten	190
1.2.1.14. Elektronische arbeidsovereenkomst en andere sociale documenten	190
1.2.2. Verplichte bepalingen volgens andere wetten en besluiten	190
1.2.3. Vrije bepalingen	191
1.3. Het opstellen en het wijzigen van het arbeidsreglement	192
1.4. Bekendmaking van het arbeidsreglement	192
2. Arbeidsduur	193
2.1. Toepassingsgebied van de arbeidsduurreglementering	194
2.2. Het begrip ‘arbeidsduur’	195
2.3. Minimumgrenzen van de arbeidsduur	196
2.3.1. Minimale grenzen per werkperiode	196
2.3.2. Minimale grenzen per week	196
2.3.3. Minimumlimiet voor nachtarbeid	197
2.4. Pauzes en rusttijden	197
2.4.1. Pauzetijden tijdens een werkdag	197
2.4.2. Rusttijd per etmaal	198
2.4.3. Rusttijd per week	198

2.5.	Maximumgrenzen van de arbeidstijd	199
2.5.1.	Grenzen per dag	199
2.5.2.	Grenzen per week	199
2.5.3.	Structurele afwijkingen op de maximale grenzen	200
2.5.3.1.	Afwijking tot 9 uur per dag	200
2.5.3.2.	Afwijkend stelsel met verre verplaatsingen	200
2.5.3.3.	Ploegenarbeid	200
2.5.3.4.	Werk dat niet mag worden onderbroken vanwege de aard van het werk (= continuarbeid)	201
2.5.3.5.	Werk in bepaalde activiteitstakken of categorieën van ondernemingen waar de ‘normale’ grenzen van de arbeidsduur niet toegepast kunnen worden	202
2.5.3.6.	Vorbereidend werk of nawerk dat verricht moet worden buiten de normale productietijd	202
2.6.	Overwerk: onvoorziene afwijkingen van de maximumgrenzen	202
2.6.1.	Werken van vervoer, laden en lossen	202
2.6.2.	Werk waarvan niet precies bepaald kan worden hoe lang het duurt om het uit te voeren vanwege de aard van het werk of waarbij de verwerkte stoffen zeer snel kunnen ontaarden	202
2.6.3.	Buitengewone vermeerdering van werk	203
2.6.4.	Arbeid om het hoofd te bieden aan een voorgekomen of dreigend ongeval	203
2.6.5.	Dringende werken aan machines of materieel voor rekening van derden	203
2.6.6.	Arbeid die door een onvoorziene noodzakelijkheid wordt vereist	204
2.6.7.	Balans- of inventariswerken	204
2.7.	Inhaalrust en overloon	204
2.7.1.	Inhaalrust	204
2.7.2.	Loon voor de overuren	206
2.7.2.1.	Principe	206
2.7.2.2.	Bedrag van de overurentoeslag	206
2.7.2.3.	Uitbetaling	207
2.7.2.4.	Verbod van arbeid buiten de arbeidstijd	207
2.8.	Zondagsrust	207
2.8.1.	Algemene principes: principieel verbod op zondagsarbeid	207
2.8.2.	Afwijkingen op het algemene principe	208
2.8.3.	Inhaalrust voor arbeid op zondag	209
3.	Betaalde feestdagen	209
3.1.	Toepassingsgebied van de wetgeving	210

3.2.	Bepaling van de betaalde feestdagen	210
3.2.1.	Aantal feestdagen voor voltijdse werknemers	210
3.2.2.	Aantal feestdagen voor deeltijdse werknemers	211
3.2.2.1.	Deeltijdse werknemers met een vast uurrooster	211
3.2.2.2.	Deeltijdse werknemers met een variabel uurrooster. . .	211
3.2.3.	Vervangingsdagen	212
3.2.4.	Bekendmaking van de feestdagen	213
3.3.	De tewerkstelling op feestdagen	213
3.3.1.	Het verbod van tewerkstelling op feestdagen	213
3.3.2.	Toegelaten tewerkstelling op feestdagen.	214
3.4.	Inhaalrust	214
3.5.	Het loon voor de betaalde feestdagen	215
3.5.1.	Recht op loon	215
3.5.2.	Loon voor arbeidsprestaties op een feestdag	215
3.5.3.	Bepaling van het normale loon	216
3.5.3.1.	Algemeen	216
3.5.3.2.	Bijzondere berekeningen	216
3.6.	Uitsluiting van het recht op loon voor de feestdag.	217
3.7.	De betaalplichtige van het loon voor de betaalde feestdag	217
3.8.	Behoud van het recht op loon	217
3.8.1.	Tijdens gevallen van schorsing van de arbeidsovereenkomst. . .	218
3.8.2.	Bij het einde van de arbeidsovereenkomst.	218
4.	De bescherming van het loon	219
4.1.	Het begrip ‘loon’.	219
4.2.	Bescherming van het loon	220
4.2.1.	Wijze van betaling	220
4.2.1.1.	Betaling in geld	220
4.2.1.2.	Betaling in giraal geld	221
4.2.1.3.	Betaling in natura.	222
4.2.2.	Tijdstip van betaling	222
4.2.3.	Plaats van betaling	224
4.2.4.	Afrekening van het loon	224
4.2.5.	Inhoudingen op het loon.	224
5.	Tijdelijke arbeid en interimarbeid	225
5.1.	Vooraf	225
5.2.	Tijdelijke arbeid	226
5.2.1.	Begrippen	226
5.2.2.	Voorwaarden en modaliteiten ter vervanging.	227

5.2.2.1.	Bij de schorsing van de arbeidsovereenkomst van een vaste werknemer	227
5.2.2.2.	Bij de vervanging van een vaste werknemer wiens arbeidsovereenkomst ten einde is	227
5.2.2.3.	Bij tijdelijke vermeerdering van werk	227
5.2.2.4.	Uitvoering van uitzonderlijk werk.	227
5.2.2.5.	Samenvattende tabel.	228
5.2.3.	De arbeidsovereenkomst.	228
5.3.	Reglementering van de uitzendarbeid	229
5.3.1.	Begripsomschrijving	229
5.3.2.	Voorwaarden en modaliteiten	230
5.3.3.	De arbeidsovereenkomst voor uitzendarbeid	230
5.3.4.	Het loon van de uitzendkracht	232
5.3.5.	De anciënniteit van de uitzendkracht.	233
5.4.	Het ter beschikking stellen van werknemers ten behoeve van gebruikers	233
5.4.1.	Verboden tewerkstelling	233
5.4.2.	Toegelaten tewerkstelling	234
5.4.3.	Een geschreven overeenkomst	235
5.4.4.	Gevolgen voor de werknemer.	235

DEEL 3.

SOCIALEZEKERHEIDSRECHT

HOOFDSTUK 1.

INLEIDING TOT DE SOCIALE ZEKERHEID	239
1. Wat is sociale zekerheid?	239
2. Enkele kenmerken van de sociale zekerheid.	240
2.1. Solidariteit.	240
2.2. Verplicht karakter	240
3. Stelsels van sociale zekerheid	240
4. Structuur van de RSZ.	241
5. De onderwerping aan de sociale zekerheid voor werknemers.	243
5.1. Algemeen.	243
5.2. Territoriaal toepassingsgebied.	244
5.3. Personeel toepassingsgebied.	244
6. Het loon waarop de bijdragen worden geïnd	245
7. Financiering van de sociale zekerheid.	247
7.1. Loontrekkenden.	247
7.1.1. Werkgevers en werknemers	247
7.1.2. Tussenkomst van de Staat	249

7.2.	Vermindering van sociale bijdragen	249
8.	Verplichtingen van de werkgever	251
8.1.	Verplichtingen	251
8.1.1.	Inschrijving (art. 21 RSZ-wet)	251
8.1.2.	DmfA-kwartaalaangifte	251
8.1.3.	Limosa-aangifte	252
8.1.4.	Betaling van de bijdragen	252
8.2.	Sancties	253
8.2.1.	Burgerrechtelijke sancties	253
8.2.1.1.	Niet-tijdige betaling van de bijdrage	253
8.2.1.2.	Niet-tijdige aangifte	253
8.2.1.3.	Niet-tijdige betaling van de voorschotten	253
8.2.1.4.	Geen, onvolledige of onjuiste aangifte	253
8.2.1.5.	Afzien van, kwijtschelding en vermindering van bijdragen	254
8.2.2.	Toezicht en strafbepalingen	254
8.2.2.1.	Toezicht	254
8.2.2.2.	Straffen en ambtshalve veroordelingen	254
8.2.2.3.	Verjaring	254
9.	Kruispuntbank van de sociale zekerheid	254
10.	Handvest van de sociaal verzekerde	258
11.	E-government	258
	Nuttige websites	259

HOOFDSTUK 2.

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING	261
---	-----

Basiswetgeving	261
----------------------	-----

Vooraf	261
--------------	-----

1.	Geneeskundige verzorging	261
1.1.	Wie heeft recht op terugbetaling voor geneeskundige verzorging?	262
1.2.	Algemene toekennings- of verzekerbaarheidsvoorwaarden	262
1.2.1.	Aansluiten bij een ziekenfonds	262
1.2.2.	Voorwaarden om het recht op tegemoetkomingen te openen ...	263
1.3.	Bijzondere toekenningsvoorwaarden	263
1.3.1.	Situaties waarin tegemoetkoming wordt geweigerd	263
1.3.1.1.	Verzorging in het buitenland	263
1.3.1.2.	De schade is reeds vergoed op basis van een andere wetgeving	264
1.3.1.3.	Niet-naleven van controleverplichtingen	264

1.3.1.4.	Verzorging zonder rechtvaardiging	264
1.3.1.5.	Onderzoeken op vraag van derden	264
1.3.1.6.	Detentie of internering.	265
1.3.1.7.	Reiskosten	265
1.3.2.	Bijzondere voorwaarden voor bepaalde soorten geneeskundige verzorging	265
1.3.2.1.	Erkende zorgverstrekker	265
1.3.2.2.	Voorschrift	265
1.3.2.3.	Adviserend geneesheer.	265
1.3.2.4.	College van geneesheren-directeurs van het RIZIV	266
1.4.	Terugbetaling van de gezondheidszorgen	266
1.5.	Omvang van de tussenkomst	267
1.5.1.	Verhoogde tegemoetkoming	267
1.5.1.1	Algemeen	267
1.5.1.2	Voordelen	267
1.5.1.3	Voorwaarden	268
1.5.1.3.1	Uitkeringen die recht geven op de ver- hoogde tegemoetkoming	268
1.5.1.3.2	Hoedanigheden die recht geven op de verhoogde tegemoetkoming	268
1.5.1.3.3	Op basis van het inkomen	269
1.5.2.	Gewone zorgen	269
1.5.3.	Kinesithérapie en fysiotherapie	270
1.5.4.	Dure behandelingen	270
1.5.5.	Ziekenhuiskosten	270
1.5.6.	Geneesmiddelen	270
1.6.	Vaststelling van de terugbetalingstarieven	272
1.6.1.	Geneesmiddelen	272
1.6.2.	Artsen en tandartsen	272
1.6.3.	Paramedische beroepen	272
1.6.4.	Ziekenhuizen	273
1.7.	De tussenkomst	273
1.7.1.	Terugbetalingssysteem of voorschottensysteem	273
1.7.2.	Derdebetalerssysteem	273
1.8.	Maximumfactuur (MAF)	274
1.8.1.	Wat is de MAF?	274
1.8.2.	Welke kosten komen in aanmerking?	274
1.8.3.	De inkomens-MAF	274

1.8.4.	De sociale MAF	275
1.8.5.	De MAF chronische ziektes	275
1.9.	Verjaring, terugvordering en geschillen	275
1.9.1.	Verjaring	275
1.9.2.	Terugvordering	276
1.9.3.	Geschillen	276
2.	Arbeidsongeschiktheid en moederschap	276
2.1.	Gerechtigden op uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid of moederschap	276
2.2.	Toekenningsvoorwaarden	277
2.2.1.	Algemene toekenningsvoorwaarden	277
2.2.1.1.	Aansluiting bij een ziekenfonds	277
2.2.1.2.	Vervulling van een wachttijd	277
2.2.1.3.	Behoud van het recht op uitkeringen	278
2.2.1.4.	Situaties waarin uitkeringen geweigerd worden	278
2.2.1.5.	Bewijs en onderzoek van de algemene toekennings- voorwaarden	278
2.2.2.	Bijzondere toekenningsvoorwaarden voor de arbeids- ongeschiktheidsverzekering	278
2.2.2.1.	Erkenning van arbeidsongeschiktheid	278
2.2.2.1.1.	Begrip arbeidsongeschiktheid	278
2.2.2.1.2.	Beoordeling van de arbeidsongeschikt- heid	279
2.2.2.1.3.	Vermoeden van arbeidsongeschiktheid	279
2.2.2.1.4.	Gevolgen van de werkhervatting op de beoordeling van arbeidsongeschiktheid ..	280
2.2.2.2.	Aangifte van de arbeidsongeschiktheid	280
2.2.3.	Bijzondere bijkomende voorwaarden inzake de moeder- schapsverzekering	281
2.2.4.	Uitkering voor begrafenkosten	281
2.3.	Bedrag van de arbeidsongeschiktheids- en invaliditeitsuitkeringen	281
2.3.1.	Berekeningsbasis: het gederfde loon	281
2.3.2.	Uitkering gedurende de primaire arbeidsongeschiktheid	282
2.3.3.	Uitkering gedurende de invaliditeit	283
2.4.	Bedrag van de moederschapsuitkeringen	284
2.5.	Begeleide arbeidshervatting tijdens de arbeidsongeschiktheid	285
2.6.	Weigering of vermindering van de uitkeringen	285
2.6.1.	Weigering	285
2.6.2.	Vermindering	286
2.7.	Verjaring, terugvordering en geschillen	286
	Nuttige websites	287

HOOFDSTUK 3.	
GEZINSBIJSLAG.....	289
Vooraf	289
1. Algemeen	290
2. De rechthebbende op gezinsbijslag	290
2.1. Wie kan rechthebbende zijn?	290
2.2. Wat als er meerdere rechthebbenden zijn?	292
3. De bijslagtrekkende	293
3.1. Basisregels	293
3.2. Wat als de ouders gescheiden leven?	293
3.3. Nieuw samengestelde gezinnen	294
3.4. Kan het kind zelf de kinderbijslag krijgen?	295
3.5. Wat als het kind geplaatst wordt?	295
3.5.1. Plaatsing in een instelling	295
3.5.2. Plaatsing in een pleeggezin	296
4. Rechtgevend kind	296
4.1. Verwantschap tussen het rechtgevende kind en de rechthebbende.	296
4.2. Verblijfplaats van het kind	299
4.3. Leeftijd van het kind	300
4.4. Inkomen van het kind	300
5. Welke gezinsbijslagen zijn er?	301
5.1. Kraamgeld en adoptiepremie	301
5.2. De gewone basiskinderbijslag	302
5.3. Verhoogde basisbijslag voor eenoudergezinnen	303
5.4. Toeslagen op de basiskinderbijslag	303
5.4.1. Leeftijdstoelagen	304
5.4.2. Toeslag omwille van de sociale situatie van de rechthebbende ..	305
5.4.3. Toeslag omwille van de situatie van het kind zelf.	306
5.5. De verhoogde wezenbijslag	307
5.6. De forfaitaire bijslag voor een kind geplaatst bij een privépersoon.	307
5.7. De jaarlijkse leeftijdstoelag	308
6. Het bevoegde kinderbijslagfonds	309
6.1. Rechthebbende werknemers	309
6.2. Rechthebbende zelfstandigen	310
6.3. Rechthebbende ambtenaren	311
7. Gewaarborgde gezinsbijslag	311

HOOFDSTUK 4.	
ARBEIDSONGEVALLEN EN BEROEPSZIEKTEN	313
A. ARBEIDSONGEVALLEN	313
Basiswetgeving	313
Inleiding	313
1. Toepassingsgebied	314
2. Het arbeidsongeval	314
2.1. Begrip ongeval	314
2.2. Elementen van het begrip arbeidsongeval	315
2.2.1. De plotselinge gebeurtenis	315
2.2.1.1. Begrip en kenmerken	315
2.2.1.2. Plotse gebeurtenis en de gewone dagtaak	316
2.2.1.3. Bewijs van de plotse gebeurtenis	317
2.2.2. Tijdens en door de uitvoering van de arbeidsovereenkomst.	318
2.2.2.1. Algemeen	318
2.2.2.2. Tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst ...	318
2.2.2.3. Door het feit van de uitvoering van de arbeidsover-	
eenkomst: het wettelijk vermoeden	319
2.2.2.4. Ongevallen tijdens een (middag)pauze	319
2.2.3. Het letsel	320
2.2.4. Het oorzakelijk verband tussen de plotse gebeurtenis en het	
letsel: vermoeden van ongeval	320
3. Het arbeidswegongeval	322
3.1. Begrip	322
3.2. De arbeidsweg	322
3.2.1. De normale arbeidsweg	322
3.2.2. Omweg en onderbreking	322
3.3. Begin- en eindpunt van de arbeidsweg	324
4. De fout van het slachtoffer	324
5. Vergoeding van de schade	325
5.1. Kosten van geneeskundige verzorging	325
5.2. Ongeval met arbeidsongeschiktheid	326
5.2.1. Het begrip arbeidsongeschiktheid	326
5.2.1.1. Tijdelijke arbeidsongeschiktheid	326
5.2.1.2. De consolidatie	326
5.2.1.3. Blijvende arbeidsongeschiktheid	327
5.2.2. Grondslag voor de uitkeringen: het basisloon	327
5.2.3. Vergoeding van de tijdelijke arbeidsongeschiktheid	328
5.2.3.1. Volledige tijdelijke arbeidsongeschiktheid	328
5.2.3.2. Gedeeltelijke tijdelijke arbeidsongeschiktheid	328

5.2.4.	Vergoeding van de blijvende arbeidsongeschiktheid	329
5.2.4.1.	Volledige blijvende arbeidsongeschiktheid	329
5.2.4.2.	Gedeeltelijke blijvende arbeidsongeschiktheid	330
5.2.4.3.	Bijkomende vergoeding voor hulp van derden	330
5.2.4.4.	Herziening	330
5.2.4.5.	Omzetting in kapitaal	331
5.3.	Dodelijk arbeidsongeval	331
5.3.1.	Vergoeding voor begrafenis kosten	331
5.3.2.	Vergoeding voor de kosten van transport van het stoffelijk overschot	331
5.3.3.	Renten aan rechthebbenden	331
5.3.3.1.	Echtgeno(o)t(e) of wettelijk samenwonende	331
5.3.3.2.	Kinderen	332
5.3.3.3.	Ouders of grootouders, kleinkinderen en broers of zussen	332
6.	Burgerlijke aansprakelijkheid	332
6.1.	Geen keuzerecht voor het slachtoffer	332
6.2.	Burgerlijke immuniteit	333
7.	Subrogatie door de verzekeraar	334
8.	Aangifte en procedure	334
	Nuttige websites	335
B.	BEROEPSZIEKTEN	335
	Basiswetgeving	335
	Inleiding	335
1.	Toepassingsgebied	336
2.	De beroepsziekte	336
2.1.	Begrip beroepsziekte	336
2.1.1.	Algemeen: lijstensysteem en open systeem	336
2.1.2.	Het lijstensysteem	337
2.1.3.	Erkenning van een beroepsziekte via het open systeem	338
2.1.4.	Beroepsrisico	338
3.	Voorkomen van beroepsziekten en wedertewerkstelling	339
3.1.	Stopzetting van het werk	339
3.2.	Preventieve maatregelen	340
4.	Schade en schadeloosstelling	340
4.1.	Medische en aanverwante kosten	340
4.2.	Uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid	340
4.2.1.	Tijdelijke arbeidsongeschiktheid	340
4.2.2.	Blijvende arbeidsongeschiktheid	341

4.3. Hulp van een derde	341
4.4. Uitkeringen bij overlijden	341
5. Burgerlijke aansprakelijkheid	341
6. Aangifte van beroepsziekten	342
Nuttige website	342

HOOFDSTUK 5.

WERKLOOSHEID EN SWT	343
---------------------------	-----

A. WERKLOOSHEID	343
-----------------------	-----

Basiswetgeving	343
----------------------	-----

Vooraf	343
--------------	-----

1. Administratieve organisatie	344
--------------------------------------	-----

1.1. Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA)	344
--	-----

1.2. Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) ..	344
---	-----

1.3. Uitbetalingsinstellingen	345
-------------------------------------	-----

2. Werkloosheidsuitkeringen voor voltijdse werklozen	345
--	-----

2.1. Algemeen	345
---------------------	-----

2.2. Toelaatbaarheidsvoorwaarden	346
--	-----

2.2.1. Bewijs van een aantal arbeidsdagen of daarmee gelijkgestelde dagen	346
--	-----

2.2.2. Wachtijd na het beëindigen van studies of leertijd: de beroeps- inschakelingstijd	347
---	-----

2.3. Toekenningsvoorwaarden	349
-----------------------------------	-----

2.3.1. Zonder arbeid zijn	349
---------------------------------	-----

2.3.1.1. Principe: verbod van arbeid	349
--	-----

2.3.1.2. Arbeid voor zichzelf	349
-------------------------------------	-----

2.3.1.3. Arbeid voor derden	350
-----------------------------------	-----

2.3.1.4. Uitzondering op het principe: toegelaten arbeid	351
--	-----

2.3.2. Zonder loon zijn	352
-------------------------------	-----

2.3.3. Onvrijwillig werkloos zijn	353
---	-----

2.3.3.1. Werkloos zijn wegens omstandigheden onafhanke- lijk van de wil	353
--	-----

2.3.3.2. Criteria van de passende dienstbetrekking	355
--	-----

2.3.3.3. Gevolgen van werkloosheid wegens omstandigheden afhankelijk van de wil	357
--	-----

2.3.4. Beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt	358
--	-----

2.3.5. Ingeschreven zijn als werkzoekende en actief zoeken naar werk .	359
--	-----

2.3.6. Arbeidsgeschiedt zijn	359
------------------------------------	-----

2.3.7. Leeftijdsvoorwaarden	360
-----------------------------------	-----

2.3.8.	Verblijfsvoorwaarden	360
2.3.9.	Voldoen aan de controleverplichtingen	360
2.3.9.1.	Aangifte en controle van activiteits- en werkloosheidsperiodes.....	360
2.3.9.2.	Ingaan op uitnodigingen of oproepingen van controleurs	361
2.3.10.	Voldoen aan de voorwaarden in het kader van het actief zoekgedrag naar werk	362
2.3.10.1.	Organisatie.....	362
2.3.10.2.	De opvolging.....	362
2.3.10.3.	Gebrek aan motivatie en medewerking van de werkzoekende	364
2.3.10.4.	De formele opvolging en ultieme afspraak.....	364
2.3.10.5.	De transmissie.....	365
2.3.10.6.	Het verhoor	365
2.3.10.7.	De sanctie.....	366
2.3.11.	Vrijstelling van bepaalde toekenningsvoorwaarden	367
2.4.	Bedrag van de werkloosheidsuitkeringen	367
2.4.1.	Begrip.....	367
2.4.2.	Aantal uitkeringen.....	367
2.4.3.	Hoogte van de uitkeringen.....	368
2.4.3.1.	Gezinstoestand	368
2.4.3.2.	Berekening van de uitkering.....	369
2.4.3.3.	Enkele bijzondere uitkeringen en toeslagen.....	373
3.	Werkloosheidsuitkeringen bij een deeltijdse betrekking	374
3.1.	Deeltijds werknemer met behoud van rechten	374
3.2.	Vrijwillig deeltijds werknemer.....	375
4.	Inschakelingsuitkering en overbruggingsuitkering	375
4.1.	Overbruggingsuitkering.....	375
4.2.	Inschakelingsuitkering (de vroegere wachtnuitkering).....	375
4.3.	Bedrag van de inschakelings- en overbruggingsuitkeringen	376
5.	Tijdelijke werkloosheid	377
5.1.	Begrip.....	377
5.2.	Regeling.....	377
5.3.	Soorten.....	378
5.3.1.	Overmacht.....	378
5.3.2.	Sluiting van de onderneming ingevolge jaarlijkse vakantie (art. 28 WAO)	378
5.3.3.	Technische stoornis.....	378

5.3.4.	Slecht weer	379
5.3.5.	Economische oorzaken	379
5.3.6.	Staking en lock-out	380
5.4.	Uitkeringen	381
6.	Sancties en uitsluitingen	381
6.1.	Uitsluitingen	381
6.2.	Administratieve sancties	381
6.3.	Strafsancties	382
6.4.	Verhoor	382
7.	Procedure	383
7.1.	Aanvraag	383
7.2.	Verjaring	383
7.3.	Herziening	384
7.4.	Betwisting	384
8.	Arbeidsvoorziening – Bevordering van de werkgelegenheid.	384
9.	Ter vergelijking: overbruggingsrecht voor zelfstandigen	385
	Nuttige websites	385
B.	SWT EN BRUGPENSIOEN.	385
	Basiswetgeving	385
1.	Begrip en evolutie	386
1.1.	Conventioneel brugpensioen wordt werkloosheid met bedrijfstoelage (SWT)	381
1.2.	Voltijds en halvtijds brugpensioen.	386
2.	SWT: algemene regeling van cao nr. 17 en KB 3 mei 2007.	387
2.1.	Voorwaarden	387
2.1.1.	Leeftijdsvoorwaarde.	387
2.1.2.	Ontslagen worden door de werkgever met een ‘normale’ opzegtermijn.	388
2.1.3.	Recht hebben op werkloosheidsuitkeringen	388
2.1.4.	Een voldoende lange loopbaan als werknemer hebben	389
2.1.5.	Bijzondere SWT-stelsels met afwijkende voorwaarden	389
2.1.5.1.	SWT op 58 jaar na een zwaar beroep en een beroepsverleden van 35 jaar	389
2.1.5.2.	SWT op 58 jaar met een beroepsverleden van 33 jaar waarvan 20 jaar nachtarbeid, een arbeidsongeschiktheid in de bouwsector of een zwaar beroep.	390
2.1.5.3.	SWT op 58 jaar voor werknemers met een loopbaan van 40 jaar	391

2.1.5.4.	SWT op 58 jaar voor werknemers met een medische ongeschiktheid	391
2.1.5.5.	SWT vanaf 55 jaar voor werknemers van ondernemingen in moeilijkheden of herstructurering	392
2.2.	Inkomen bij SWT	393
2.2.1.	Principe	393
2.2.2.	De werkloosheidsvergoeding	393
2.2.3.	De aanvullende vergoeding	394
2.2.3.1.	Berekening van de aanvullende vergoeding	394
2.2.3.2.	Behoud van het recht op de aanvullende vergoeding bij werkhervatting	394
2.2.4.	Inhoudingen op het brugpensioen	395
2.2.4.1.	Bijdrage voor de sociale zekerheid	395
2.2.4.2.	Bedrijfsvoorheffing	396
2.2.5.	Cumulatie van de aanvullende vergoeding met andere voordelen	396
2.2.5.1.	Schadevergoeding wegens verbreking van de arbeidsovereenkomst	396
2.2.5.2.	Vakantiegeld bij uitdiensttreding	396
2.2.5.3.	Uitwinningsvergoeding	396
2.2.5.4.	Overlevingspensioen	397
2.3.	Overlegprocedure	397
2.3.1.	Collectieve raadpleging	397
2.3.2.	Individuele raadpleging	397
2.4.	Vervanging van de werkloze met bedrijfstoelage in de onderneming (art. 5 KB 3 mei 2007)	398
2.4.1.	Vrijstelling van de verplichte vervanging	398
2.4.2.	Wie kan de werkloze met bedrijfstoelage in de onderneming vervangen?	398
2.4.3.	Vanaf wanneer en voor hoe lang moet de werkloze met bedrijfstoelage vervangen worden?	399
2.4.4.	Sancties bij niet-naleven van de vervangingsplicht	399
2.5.	SWT voor een onderneming erkend als onderneming in herstructurering	400
2.6.	SWT en het Fonds Sluiting Ondernemingen	400

HOOFDSTUK 6.

PENSIOENEN	403
------------------	-----

Basiswetgeving	403
----------------------	-----

1. Inleiding	403
--------------------	-----

1.1. Pensioenstelsels	403
-----------------------------	-----

1.2.	Pensioenpijlers	403
1.3.	Pensioensystemen	404
1.4.	Organisatie	404
2.	Het rustpensioen voor werknemers	405
2.1.	Algemeen	405
2.2.	Voorwaarden	405
2.2.1.	Loopbaan	405
2.2.2.	Leeftijd	407
2.2.3.	Verblijfsvoorwaarde	408
2.2.4.	Toegelaten arbeid	408
2.3.	Omvang van het pensioen – Berekening	409
2.3.1.	Loopbaan	409
2.3.2.	Bezoldiging	410
2.3.2.1.	Werkelijke lonen	410
2.3.2.2.	Fictieve lonen	411
2.3.2.3.	Minimumrecht per loopbaanjaar	411
2.3.3.	De gezinstoestand	411
2.3.3.1.	Algemene regel: gezinspensioen en pensioen als alleenstaande	411
2.3.3.2.	Uit de echt gescheiden gepensioneerden	412
2.3.3.3.	Pensioen van de feitelijk of van tafel en bed geschei- den echtgenoot	413
2.3.4.	Indexering en herwaardering	413
2.3.5.	Vakantiegeld	413
2.3.6.	Cumulatie met andere socialezekerheidsuitkeringen	414
2.3.6.1.	Cumulatie van pensioen met andere socialezeker- heidsuitkeringen	414
2.3.6.2.	Cumulatie tussen pensioenen onderling	414
2.4.	Inhoudingen	415
2.4.1.	Inhouding ten voordele van de ziekteverzekering	415
2.4.2.	Algemene inhouding (solidariteitsbijdrage)	415
2.4.3.	Fiscale behandeling	415
2.5.	De pensioenaanvraag	416
2.6.	De pensioenbeslissing	416
2.6.1.	Oorspronkelijke beslissing	416
2.6.2.	Herziening	417
2.7.	De betaling	417
2.7.1.	Algemeen	417
2.7.2.	Voorschotten	417
2.7.3.	Schorsing van de betaling	418

2.8.	Stopzetting	418
2.9.	Verjaring	418
2.9.1.	Vordering van pensioenbedragen	418
2.9.2.	Terugvordering van onverschuldigde betalingen	419
2.10	Beroep	419
3.	Het overlevingspensioen voor werknemers	419
3.1.	Algemeen	419
3.2.	Voorwaarden om gerechtigd te zijn op een overlevingspensioen	420
3.2.1.	Minimumleeftijd	420
3.2.2.	Gehuwd geweest zijn	420
3.2.3.	Niet hertrouwd zijn	421
3.3.	Omvang van het overlevingspensioen	422
3.4.	De overgangsuitkering	422
3.5.	Indexering en herwaardering	422
3.6.	Vakantiegeld	423
3.7.	Cumulatie met andere prestaties	423
3.8.	Aanvraag en ingangsdatum van het overlevingspensioen	423
4.	Aanvullende pensioenen	423
	Basiswetgeving	423
	Nuttige websites	425
HOOFDSTUK 7.		
SOCIALE BIJSTAND		
		427
1.	Inleiding	427
2.	Maatschappelijke integratie – Leefloon	428
	Basiswetgeving	428
2.1.	Algemeen	428
2.2.	Gerechtigden	429
2.2.1.	Algemene voorwaarden	429
2.2.1.1.	Verblijfplaats	429
2.2.1.2.	Nationaliteit	430
2.2.1.3.	Leeftijd	430
2.2.1.4.	Onvoldoende bestaansmiddelen	430
2.2.1.5.	Werkbereidheid	430
2.2.1.6.	Rechten laten gelden op sociale uitkeringen of onderhoudsgeld	430
2.2.2.	Het recht op maatschappelijke integratie	431
2.2.2.1.	Maatschappelijke integratie voor aanvragers jonger dan 25 jaar	431
2.2.2.2.	Aanvrager 25 jaar of ouder	431

2.3.	Bedrag van het leefloon	432
2.4.	Aanvraag	432
2.5.	Terugvordering van het leefloon	433
3.	Sancties	433
4.	OCMW-dienstverlening	433
	Basiswetgeving	433
4.1.	Algemeen	434
4.2.	Toegekende steun	434
4.2.1.	Financiële steun	434
4.2.2.	Dienstverlenende hulp – Hulp in natura	435
4.2.3.	Sociale hulp	435
4.2.4.	Voorwaarden	436
4.3.	Terugvordering van maatschappelijke dienstverlening	436
5.	Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	437
	Basiswetgeving	437
6.	Tegemoetkoming aan personen met een handicap	438
	Basiswetgeving	438
6.1.	Algemeen	438
6.2.	Inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) en integratie- tegemoetkoming (IT)	439
6.2.1.	Algemeen	439
6.2.2.	Voorwaarden	439
6.2.3.	Bedrag van de tegemoetkomingen	441
6.2.4.	Aanvraag en procedure	441
6.3.	Tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden	442
6.3.1.	Algemeen	442
6.3.2.	Voorwaarden	442
6.3.3.	Bedrag van de tegemoetkoming	442
6.3.4.	Aanvraag en procedure	443
7.	Bijstand voor personen met een handicap	443
	Basiswetgeving	443
7.1.	Individuele materiële bijstand voor personen met een handicap	444
7.1.1.	Algemeen	444
7.1.2.	Personen met een handicap	444
7.1.3.	Hulpmiddelen	444
7.1.4.	Ondersteuning bij wonen	445
7.2.	Persoonsvolgende Financiering	446
7.2.1.	Algemeen	446
7.2.2.	Het BOB	446

7.2.3.	Het PVB	441
7.2.4.	Persoonlijk assistentiebudget voor personen met een handicap (PAB)	448
8.	Diverse tegemoetkomingen aan personen met een handicap	448
8.1.	Voordelen i.v.m. wonen	448
8.1.1.	Sociale maximumprijzen voor gas en elektriciteit	448
8.1.2.	Verlaagd tarief voor kabeldistributie	448
8.1.3.	Vrijstelling van heffing op afvalwater	449
8.2.	Sociaal telefoontarief	449
8.3.	Voordelen i.v.m. vervoer	449
8.4.	Voordelen op fiscaal vlak	449
9.	Zorgverzekering	450
	Nuttige websites	450

DEEL 4.

HET SOCIAAL STATUUT VAN DE ZELFSTANDIGEN

HOOFDSTUK 1.

INLEIDING	453
-----------------	-----

Basiswetgeving	453
----------------------	-----

HOOFDSTUK 2.

SOCIALE VERZEKERING EN ORGANISATIE	455
--	-----

HOOFDSTUK 3.

TOEPASSINGSGBIED VAN DE REGLEMENTERING	457
--	-----

1.	Zelfstandige	457
1.1.	Begrip – Sociologisch criterium	457
1.2.	Vermoedens	458
1.2.1.	Fiscaal vermoeden	458
1.2.2.	Bestuurders en zaakvoerders van vennootschappen	458
1.3.	Uitsluitingen	459
1.3.1.	Zelfstandigen die onder de socialezekerheidsregeling voor werknemers vallen	459
1.3.2.	Journalisten, perscorrespondenten, auteurs	459
1.3.3.	Lasthebbers in instellingen	459
2.	Zelfstandigen in bijberoep	459
3.	Helpers	460
3.1.	Definitie	460

3.2.	Het statuut van de meewerkende echtgenoot	461
3.2.1.	Definitie	461
3.2.2.	Mini- en maxistatuut	462
3.2.3.	Aansluiting bij een sociaal verzekeringsfonds – Betaling van bijdragen	462
3.3.	Student-zelfstandige	463
HOOFDSTUK 4.		
VERPLICHTINGEN VAN DE ZELFSTANDIGE		465
1.	Aansluiting bij een socialeverzekeringsfonds	465
2.	Aansluiten bij een ziekenfonds	466
3.	Betalen van bijdragen	466
3.1.	Zelfstandige in hoofdberoep	466
3.1.1.	Gevestigde zelfstandigen	466
3.1.2.	De beginnende zelfstandige	466
3.2.	De meewerkende echtgenoot	467
3.3.	Zelfstandige in bijberoep	468
3.4.	Gevolgen van niet- of laattijdige betaling	468
3.5.	Verjaring	468
4.	Wijzigingen of stopzetting meedelen	469
5.	Administratieve geldboetes	469
HOOFDSTUK 5.		
SOCIALEZEKERHEIDSPRESTATIES		471
1.	Gezinsbijlagen	471
	Basiswetgeving	471
2.	Geneeskundige verzorging	471
2.1.	Geneeskundige verzorging	471
2.2.	Uitkeringen	472
	Basiswetgeving	472
2.2.1.	Algemeen	472
2.2.2.	Periode van vergoedbaarheid en uitkeringen	472
2.3.	Moederschapsverzekering	474
2.3.1.	Algemeen	474
2.3.2.	Uitkeringen	475
2.3.	Dienstencheques moederschapshulp	475
3.	Pensioenen	475
	Basiswetgeving	475

3.1.	Voorwaarden	476
3.1.1.	Wie komt in aanmerking?	476
3.1.2.	Voorwaarden voor het verkrijgen van een rustpensioen	476
3.1.2.1.	Leeftijd	476
3.1.2.2.	De aanvraag	477
3.1.2.3.	Een beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper bewijzen	477
3.1.3.	Voorwaarden voor het verkrijgen van een overlevingspensioen .	477
3.1.3.1.	Leeftijd	477
3.1.3.2.	Een bepaalde periode gehuwd geweest zijn	478
3.1.3.3.	Niet hertrouwen	478
3.1.3.4.	Een aanvraag indienen (behalve bij automatisch onderzoek)	478
3.1.3.5.	Een beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper van de overleden echtgenoot bewijzen	478
3.1.4.	Voorwaarden voor het verkrijgen van een pensioen van de uit de echt gescheiden echtgenoot	479
3.1.4.1.	Leeftijd	479
3.1.4.2.	Een aanvraag indienen (behalve bij automatisch onderzoek)	479
3.1.4.3.	Een beroepsloopbaan als zelfstandige of als helper bewijzen in hoofde van de ex-echtgenoot	479
3.2.	Procedure	479
3.3.	Bewijs van de beroepsloopbaan	480
3.4.	Berekening van de beroepsloopbaan	480
3.5.	Minimumpensioen	480
3.6.	Cumulatie	481
3.6.1.	Cumulatie met sociale vergoedingen	481
3.6.2.	Cumulatie van pensioenen onderling	481
3.6.3.	Cumulatie met een beroepsbezigheid	481
3.7.	Pensioenbonus	482
4.	Overbruggingsrecht (vroeger: “faillissementsverzekering”)	482
	Nuttige website	483

DEEL 5.

HANDHAVING EN OPLOSSING VAN GESCHILLEN

VOORAF	487
--------------	-----

HOOFDSTUK 1.

SOCIALE-INSPECTIEDIENSTEN.....	489
--------------------------------	-----

1. Begrippen	489
2. De verschillende inspectiediensten	489
2.1. Inspectiediensten onder de federale minister van Werk.....	489
2.1.1. Inspectiedienst Toezicht op de Sociale Wetten (TSW)	489
2.1.2. Inspectiedienst Toezicht op het Welzijn op het Werk	490
2.1.3. Inspectiedienst van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening ...	490
2.2. Inspectiediensten onder de federale minister van Sociale Zaken	490
2.2.1. Sociale Inspectie van de FOD Sociale Zekerheid	491
2.2.2. Inspectiedienst van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid	491
2.2.3. De controlediensten van de socialezekerheidsinstellingen	491
2.2.3.1. Controlediensten van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering	491
2.2.3.2. Controledienst van Fedris	492
2.2.3.3. Controledienst van de Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie	492
2.2.3.4. Controledienst van FAMIFED	492
2.2.3.5. Inspectiedienst van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering van Zelfstandigen	493
2.3. Inspectiediensten van de gemeenschappen en de gewesten	493
2.3.1. Vlaamse Inspectie Werk en Sociale Economie	493
2.3.2. Waalse 'Direction de l'Inspection Sociale'	493
2.3.3. Directie Werkgelegenheidsinspectie van het Brussels Hoofd- stedelijk Gewest	494
3. Bevoegdheid van sociale-inspectiediensten	494
3.1. Vrije toegang tot arbeidsplaatsen	494
3.2. Identificeren van personen	494
3.3. Verhoren van personen	495
3.4. Verkrijgen en verstrekken van sociale gegevens	495
3.5. Leggen van beslag	495
3.6. Uitwisselen van informatie	495
3.7. Bevelen van passende maatregelen	495
3.8. Geven van waarschuwingen en opstellen van proces-verbaal	496

3.9.	Vorderingsrecht	496
3.10.	Plichten van sociale inspecteurs	496
3.10.1.	Vertrouwelijkheid.....	496
3.10.2.	Geheimhouding	496
3.10.3.	Integriteit en deontologie	496
4.	Sancties.....	497
4.1.	Administratieve geldboetes en strafsancties.....	497
4.2.	Verhinderen van toezicht	497
HOOFDSTUK 2.		
DE GERECHTELIJKE ORGANISATIE EN DE ARBEIDSGERECHTEN		499
1.	Organisatie van de Belgische rechtsmacht	499
2.	Algemene beginselen	499
2.1.	De eenheid van de rechtspraak	499
2.2.	De dubbele aanleg	500
2.3.	Specialisatie van de rechtbanken.....	500
3.	Territoriale organisatie van de rechtbanken.....	500
4.	Structuurschema van de gerechtelijke organisatie.....	501
5.	Samenstelling en bevoegdheid van de arbeidsgerechten	502
5.1.	Organisatie	502
5.2.	Samenstelling	503
5.3.	Materiële bevoegdheid	503
5.4.	Territoriale bevoegdheid.....	504
6.	De rechtspleging voor de arbeidsgerechten	504
6.1.	Inleiding van de zaak bij de arbeidsrechtbank	504
6.2.	De zitting.....	505
6.3.	Het vonnis.....	506
<i>Trefwoordenregister</i>		507

